

BAJKE IN POVESTI O DEVETLETKI

Pingvinlandija
je kul!!!

V Pingvinlandiji imajo
otroci zelo radi brokoli,
cvetačo in vampe!!!

V Sloveniji imajo pa otroci
najraje devetletko!
Častna pingvinska! Tako je
in nič drugače. Kakopak!

Devetletka
je zakon.
Itak!

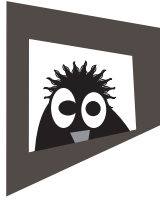
dr. Kristijan Musek Lešnik

*Res je, da lahko nekaj časa
vse ljudi vlečeš za nos,*

*res je tudi, da lahko
nekatere ljudi
ves čas vlečeš za nos,*

*vendar pa ne moreš
vseh ljudi
ves čas vleči za nos!*

Abraham Lincoln

UVOD

Pred dobrimi dvanajstimi leti so v okviru poskusnega uvajanja prag devetletke prestopili prvi šolarji.

Pred dobrimi osmimi leti so vse slovenske šole vstopile v devetletko.

- - -

Pred dobrimi petnajstimi leti se je začela velika prenova slovenske osnovne šole. Bila je del širše "kurikularne prenove" izobraževanja po vsej vertikali, od vrtca do srednje šole. Bila je tudi njen najbolj izpostavljeni del. Če bi se danes vprašali, kaj je najbolj zaznamovalo proces prenove izobraževanja, bi se odgovor nedvomno glasil: spremembe v osnovni šoli in prehod iz "stare osemletke" v "novo devetletko".

Tako velika sprememba je sprožila marsikaj.

Sprožila je velika pričakovanja.

Sprožila je velike besede.

Sprožila je velike obljube.

Sprožila je velike cilje.

Ko danes gledam nazaj na ta pričakovanja, besede, obljube in cilje, nehote pomislim, da živim v dveh vzporednih svetovih.

Na eni strani je svet, v katerem so vsa pričakovanja, besede, obljube in cilji devetletke uresničeni. V tem svetu so slovenski šolarji samostojni kritični misleci, ki radi hodijo v šolo, znajo veliko, imajo najboljše učbenike v Evropi, nimajo stresa ... v njem se cedita mleko in med, med cvetovi rožic, ki tehtajo najmanj pol kilograma, pa brenčijo mavrični kolibriji žvrgoleč ode v slavo uspešni šolski prenovi, medtem ko okoliške gričke zaljšajo zlati spomeniki v čast brezmadežni devetletki.

Na drugi strani je nek drug svet. V njem imajo slovenski šolarji težave z razmišljanjem, vedno manj cenijo šolo, znajo vedno manj, iz učbenikov se učijo, da je zrak sestavljen iz prdcev, šola pa jih obremenjuje bolj kot vrstnike v kateri koli drugi evropski državi.

Pa v resnici nista dva svetova. Je en sam. En sam svet slovenske javne osnovne šole. Razlikujejo se le njegove podobe. Na eni strani rožnata podoba, ki jo slika del slovenske "šolske stroke" na čelu z najbolj navdušenimi verniki in avtorji šolske prenove in devetletke. In na drugi strani nekoliko bolj zamegljena in mračna slika, o kateri pripoveduje vedno več podatkov in raziskav.

Ta dvojna slika je žalostna podoba današnje osnovne šole, ki jo na eni strani bremenijo vse bolj očitne posledice neuspešne prenove, na drugi strani pa vse bolj izkrivljena podoba realnosti, ki jo slika del "šolske stroke" v obupanih poskusih reševanja svojega paradnega izdelka (devetletke) in svojega namišljenega ugleda. In vendar se ravno v žalostni resnici, ki pravi, da podpopprečna "šolska stroka" šole preprosto ne more pripeljati drugam kot v podpopprečje, morda skriva tudi del rešitve problema.

- - -

Se vam zdi, da pretiram? Malo že. Priznam. Prepričan sem, da današnje stanje slovenske osnovne šole še ni tako mračno, da bi nad njo že krožili krokerji (*čeprav ni dvakrat reči, da ga z nekaj naslednjimi umotvori "šolska stroka" ne bi zmogla pahniti tako daleč*). V tem trenutku našo šolo še rešujeta zdrava tradicija in zdrava pamet množice šolnikov, ki zmorejo iz slabšega programa in učnih načrtov iztisniti največ (*vprašanje pa, kako dolgo še*). Vendar pa je današnja šola tudi daleč od stanja, ki nam ga v zadnjem desetletju slika "šolska stroka" v obupanih poskusih preprečevanja soočenja z neprijetnimi posledicami preteklih nepremišljenih posegov v šolski prostor.

Seveda verjamem, da je novi devetletni program osnovne šole prinesel marsikaj dobrega in marsikatero nujno spremembo. Sama zamisel devetletke je zdrava in dobra ter nima nikakršne zveze z neuspešnostjo šolske prenove. Zadnji šolski prenovi ni spodrsnilo, ker bi bila devetletka v zasnovi slaba, pač pa prej zato, ker tisti, ki so prenovo načrtovali in vodili, te dobre ideje niso znali, zmogli, ali hoteli prevesti v boljši program. Spodrsnilo ji je, ker devetletka ne uresničuje svojih lastnih ciljev. Ne pričakovanj, ki bi jih postavljali jaz, kateri koli starš, učitelj, ravnatelj, ali kdor koli drug ... pač pa ciljev, ki so si jih ob začetku prenavljanja osnovne šole zastavili tisti, ki so to isto šolsko prenovo načrtovali, jo sooblikovali, jo vodili in bdeli nad njo.

- - -

Slovenska šola je danes na toboganu, ki vodi navzdol. Da del "šolske stroke" ne zna najti ročne zavore, je postalo dokončno jasno med nastajanjem nove Bele knjige o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji. Še huje, zdi se, da niti noče pogledati onkraj svojih plašnic in videti, kaj se zares dogaja s šolo. A če se del "šolske stroke" z zavezanimi očmi med radostnim vriskanjem "*mi smo stroka, mi smo najboljši, mi edini vemo, kaj je za šolo dobro*" in petjem hvalnic devetletki driča po toboganu v brezno, ki so si ga izkopal, ni nobenega razloga, da bi jim dovolili (ali jim pri tem blagohotno kimali) zraven potegniti še šolo, šolarje in šolnike, dolgoročno pa vso slovensko družbo in državo.

Čas je da slovenska javna osnovna šola stopi z drsečega tobogana. To pa lahko naredi le tako, da se najprej postavi pred zrcalo. In se iskreno in odkrito sooči z vsem, kar vidi v njem. Z vsem, kar je lepo in na kar je lahko ponosna (in tega ni malo). Vendar tudi z manj prijetnimi stvarmi. Takrat in šele takrat se bo lahko pobrala in se začela vračati tja, kjer je nekoč že bila. Potem pa se podala naprej, med boljše šolske sisteme.

- - -

Verjamem, da je en od pomembnih korakov, ki jih bo slovenska šola nujno morala storiti v prihodnjih letih, iskreno soočenje s številnimi bajkami, pravljicami in miti, ki so se spletli okrog devetletke. Ker je pri nastajanju in utrjevanju nekaterih mitov zelo aktivno sodeloval del "šolske stroke" (še posebno tisti del, ki je pred tem načrtoval in vodil šolsko prenovo), je del teh mitov zasidran zelo globoko. Zato seveda niso nič manj puhli, prazni, neutemeljeni, neveljavni, ali celo lažni, so pa morda toliko bolj škodljivi in nevarni.

Temu je namenjena ta knjiga. Soočenju z nekaterimi od teh mitov.

- - -

Verjamem, da boste v knjigi našli marsikaj zanimivega. Morda vam bo pomagala razumeti, kje se v tem trenutku nahaja slovenska osnovna šola. Morda vam bo pomagala razumeti tudi, zakaj je tam, kjer je. Morda vas bo kakšen podatek, kakšno spoznanje nasmejalo. Morda vas bo kaj razjezilo. Morda vas bo razžalostilo. Tudi mene je med pisanjem.

- - -

Moj namen ni zabavati, jeziti, ali žalostiti.

Cilj te knjige je preprost: naliti čistega vina in pogledati našo današnjo osnovno šolo v odkritem zrcalu. Prepričan sem namreč, da naš šolski prostor najprej rabi iskreno soočenje s sabo. Potem pa enako iskreno razpravo o tem, kakšno šolo želimo in kje jo vidimo v prihodnosti, če naj uresničuje svoje poslanstvo ter izobražuje in vzgaja današnje otroke v uspešne prebivalce jutrišnjega sveta. Vem, da ima slovenska šola dovolj zdravo tradicijo in toliko notranjih potencialov, da to ne bo problem. Še posebno, če bo pri tem deležna konstruktivne pomoči staršev in strokovnjakov, ki se ukvarjajo s šolstvom (*verjamem namreč, da lahko mnogi, ki v zadnjih letih niso zapackali svoje strokovne in moralne integritete, dajo šoli veliko dobrega*), ter vseh ostalih, ki jim je mar za šolo, šolnike in slovensko družbo, predvsem pa za otroke.

Za otroke gre namreč ... vse ostalo je dosti manj pomembno.

Pojasnilo: V tabelah so ob podatkih mednarodnih raziskav znanja in drugih raziskav oznake različnih skupin sodelujočih držav. Oznaka “Države EU” pomeni članice EU (brez Romunije in Bolgarije); oznaka “Države OECD” pomeni članice OECD; oznaka “Razvite države” pa države, ki jih med razvite uvršča Mednarodni denarni sklad.